

Kje je naša podjetnost?

Slovenci smo se vedno radi hvalili, da smo dobri gospodarji in podjetni, toda vsaj o Slovencih na Tržaškem — in v našem času — to ne drži. Vsak dan sproti dokazujemo svojo takorekoč popolno pasivnost na gospodarskem področju. V Trstu se vse večje gospodarske zadeve razvijajo brez nas.

Zadnjič me je neki prijatelj z onstran oceana, ki se je mudil na obisku v našem mestu, prosil, naj ga peljem v kako boljšo slovensko restavracijo. Nisem mu mogel ustreči, ker take slovenske restavracije v Trstu, ki ima sicer na stotine restavracij in bifejev, ni.

Pred nekaj leti je zaprla svoja vrata tiskarna »Graphis«, kjer so se počutili slovenski publicisti, pa tudi pisatelji kot doma, tudi tisti, ki niso imeli veliko denarja ali skoro nič. Njen ravnatelj g. Jure Štavar, lik pravega slovenskega tiskarja-mecena, se je bil pripravil »pogovoriti« z vsemi in jim ustreči, če se je le dalo. Zdaj pa smo Slovenci v Trstu skoraj na tleh, kar se tiče tiskarn.

Iz trgovine z množicami jugoslovanskih nakupovalnih »turistov« so nas izrinili balkanski in italijanski »južni bratje«, ki so šele pred malo leti prišli sem in prinesli »vse svoje« — kot tisti grški filozof — v culi s seboj. Danes imajo stomilijonske vile v Barkovljah ali v Grljanu.

Ladjarstva in pomorskega prometa se Slovenci v Trstu nikoli niti lotili nismo ali vsaj ne resno, v turizmu smo komaj napravili kak korak več, v splošnem pa sprejemamo goste v beznicah, ljudskih točilnicah in vaških gostilnah s tujskimi sobami. Višek našega podjetništva predstavlja openska hranilnica, ki res kaže pravo gospodarsko vitalnost in podjetnost, toda njen denar gre bolj za mala posojila za nakup stanovanj itd. kakor pa za kako večjo slovensko pobudo.

S toliko raztrobantano pobudo neke fantomatične skupine slovenskih podjetnikov,

(Dalje na 2. strani)

ZLOMILA SE JE VOLJA

Za prebivalstvo potresnega območja v Furlaniji, Beneški Sloveniji in Reziji je bila sreda, 15. septembra, gotovo najbolj dramatičen dan, kar jih je doživelo po prvem in usodnem potresnem sunku z dne 6. maja letos. Zemlja se je namreč skoraj neprenehoma tresla, ob 5. uri 15 minut in ob 11. uri 21 minut pa sta nastala dva zelo močna sunka, katerih jakost je bila skoraj enaka tisti, ki jo je pokazal sunek 6. maja, se pravi skoraj 9 stopinj Mercallijeve lestvice.

V sredo je seveda nastala nova velika materialna škoda, bilo je tudi nekaj žrtev, a zgodilo se je še nekaj hujšega kot v letošnjem maju: v prebivalstvu se je zlomila volja po odporu, po vztrajanju in kljubovanju strahotni nesreči. Prva posledica tega je, da so ljudje s potresnega področja začeli že v sredo popoldne množično zapuščati rojstne vasi in trge, s čimer se je tudi že začel izvajati načrt izrednega vladnega komisarja Zamberlettija, ki predvideva preselitev potresencev v prazna stanovanja, vile in hotele v Gradežu in Li-

gnanu ter ostalih obalnih turističnih središčih.

Kot znano, so se ljudje do srede po večini odločno upirali tudi začasni izselitvi ter zahtevali, naj jim oblasti dajo takoj na razpolago montažne hiše, rultotke, naj jim skratka poskrbijo varnejšo streho, kot je navaden šotor. Življenje v šotoriščih je zaradi izredno slabih vremenskih prilik postalo zares nemogoče, zima pa je poleg tega takorekoč pred vrati.

Ljudje torej množično zapuščajo svoje rojstne kraje, svojo zemljo, svoj dom. Naloga nas vseh je, da si po vseh svojih močeh odločno prizadevamo, da bo njihova odsotnost iz domačih vasi čim krajša, kajti zemlja se bo prej ali slej umirila, njihove vasi in trgi pa morajo ponovno zaživeti, razdejani domovi morajo ponovno vstati k življenju. To je obveza, ki jo moramo danes sprejeti predvsem v naših srcih. To je tudi dejavna solidarnost, ki jo od nas pričakuje prebivalstvo s potresnega področja.

KAM SE BO OBRNILA KITAJSKA PO MAO TSE TUNGOVI SMRTI

Prejšnji četrtek so Kitajci z daljšo zamudo naznanili smrt voditelja svojega komunizma in države Mao Tse Tunga. Čeprav se je vedelo, da je mož že star — 83 let — in je zadnje čase slabel, je vendar njegova smrt presenetila svet, ki ni pričakoval tako hitrega konca. Bajje ga je zadela kakih deset dni prej možganska kap, a tudi to so držali v tajnosti. Tako obstaja vtis, da je našla njegova smrt Kitajce nepripravljene.

Ta vtis pa se verjetno pojavi ob smrti vsakega takega avtoritarnega voditelja, kajti sami nočejo nikoli govoriti o možnosti svoje smrti, kakor da nameravajo večno živeti, drugi pa si jih tudi ne upajo in ne smejo spomniti na to, in tako umrejo taki ljudje vedno »nepričakovano«, tudi če so še tako stari, in vprašanje nasledstva ostane neurejeno.

To vzbuja zdaj glede Kitajske veliko uganjanje, zlasti pa po zahodnem svetu. Bo ostala Kitajska na Mao Tse Tungovem kurzu, ali bo krenila z njega in se zagnala v kako drugo smer? To zadnje bi prevrnilo sedanje ravnovesje v svetu. Reči pa se ne da nič določnega, kajti nihče nima globlje vpogleda v kitajske zadeve, čemur je delno kriva odrezanost te države od ostalega sveta, njena dolgoletna hotena osamljenost in zaprtost vaze, delno pa njena zgodovina in narodni značaj. Težko, da bi se našel človek, ki bi mogel tako združiti Kitajce okrog sebe, zlepa ali zgrda, kot je to storil Mao Tse Tung. Pa še pod njim je

(dalje na 2. strani)

Hrvatski teroristi v ameriškem letalu

Isti dan, ko se je dogodila letalska katastrofa 10 km visoko nad koruznimi polji v bližini vasi Vrbovac pri Zagrebu, se je dogajala napeta letalska dogodivščina tudi nad Atlantskim oceanom. Pet hrvaških skrajnih nacionalistov, menda »ustašev«, med njimi tudi ženska, žena enega izmed njih, se je polastilo v zraku sredi noči potniškega letala, ki je letelo iz New Yorka proti Chicagu, in ga preusperilo v Evropo.

Ker ni imelo dovolj bencina, je moralo vmesno pristati v Ganderju na Novi Funlandiji, kjer so teroristi izpustili večji del potnikov (teh je bilo okrog 50), nato pa je spet odletelo dalje preko Islandije, kjer se je spet mimogrede ustavilo v Keflaviku, proti Londonu, a je pristalo šele v Parizu.

Tu so se teroristi po daljšem pogajanju vdali francoski policiji, ki jih je poslala u-

(dalje na 2. strani)

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 19. septembra, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Gaetano Donizetti: Kvartet št. 7 v f-molu. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Drežček in trije Marsovčki«. Napisal Vid Pečjak, dramaturg Joško Lukeš. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 Glasbeno popoldne. 17.00 »Za materjo«. Drama, napisal Andrew Kopal. Radijski oder. Režija: Miro Opelt. 18.15 Nedeljski koncert. 19.00 Zvoki in ritmi. 20.30 Glasbeni utrinki. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Pavel Sivic: A tort et á travers; Janez Maticič: Utrpi. Pianistka Marina Horak. 22.20 Glasba za lahko noč.

: : PONEDELJEK, 20. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05-9.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.30-14.45 En orkester — več uspehov. 17.00 Za mlade poslušavce: 45 in 33 obratov. 18.30 V ljudskem tonu. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Glasbeni utrinki. 20.35 Slovenski razgledi: Tržaške cerkve pred sto leti — Violončelist Vlado Požar, pianist Leon Engelman. Lucijan Marija Škerjanc: Serenada; Ostinato; Arietta; Scherzino. Ferdo Juvanec: Allegro energico; Romantični intermezzo — Vitezi vsele postave: od »Jurija s pušo« do »Čuka na pal'ci« — Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Glasba za lahko noč.

: : TOREK, 21. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05-9.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 12.50 Revija glasbil. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce: 45 in 33 obratov. 18.30 Pianist Luciano Bertolini. 18.50 Jazz kvartet Chucka Mangioneja. 19.10 Podvodna arheologija (Ruggero Battaglia). 19.20 Južna Amerika igra in poje. 20.35 Bedrich Smetana: Prodana nevesta, opera. Orkester in zbor ljubljanske Opere vodi Demetrij Žebre. 21.30 Glasba za lahko noč.

: : SREDA, 22. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05-9.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce: 45 in 33 obratov. 18.30 Violinistka Renata Senia, violončelist Leonardo Serdoz, klarinetist Attilio Pecile, fagotist Vojko Cesar, pianist Umberto Tracaneli. 18.55 Jazz trio Giancarla Barigozzija. 19.10 Avtor in knjiga. 19.30 Western-pop-folk. 20.35 Simfonični koncert. Vodi Aladar Janes. 21.50 Glasba za lahko noč.

: : ČETRTEK, 23. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05-9.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce: 45 in 33 obratov. 18.30 In memoriam ob desetletnici smrti Ivana Grbca (Aleksander Rojc). 19.10 Alojz Rebula: Po deželi velikih jezer: »Nekje globoko na Babilonskem«. 19.25 Za najmlajše: pravljive, pesmi in glasba. 20.00 Glasbeni utrinki. 20.35 »Igorju ugaja Bach«. Igra, napisal Josip Tavčar. Stalno slovensko gledališče v Trstu. Režija: Jože Babič. 21.50 Glasba za lahko noč.

: : PETEK, 24. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05-9.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00: Za mlade poslušavce: 45 in 33 obratov. 18.30 Joško Jakončič: Maša za zbor, orgle in orkester. Orkester in zbor »Consortium Musicum« iz Ljubljane vodi Mirko Cuderman. Organist Tone Potočnik. 18.55 Pevci folk. 19.10 Na počitnice. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Glasbeni utrinki. 20.35 Vokalno instrumentalni koncert. Vodi Thomas Schippers. 21.15 Glasba za lahko noč.

: : SOBOTA, 25. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05-9.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio. 17.00 Motivi nedavne preteklosti. 18.30 Dmitrij Soštakov: Simfonijski št. 1 v f molu op. 10. 19.10 Ženski liki v romanu »Madame Bovary« (Zora Tavčar). 19.30 Toots Thielemans s svojim ansamblom. 19.40 Pevska revija. 20.00 Glasbeni utrinki. 20.35 »Scabiosa trenta«. Radijska igra, napisal Tone Penko. Radijski oder. Režija: Stana Kopitar. 21.15 Ritmični orkester vodi Giorgio Gaslini. 21.30 Vaše popevske. 22.30 Glasba za lahko noč.

Kam se bo obrnila Kitajska po Mao Tse Tungovi smrti

(nadaljevanje s 1. strani)

prihajalo do ostrih nasprotij med različnimi strujami v partiji, zlasti med pristaši takimi imenovane »kulturne« revolucije in njenimi nasprotniki, pri čemer je ostal arbiter vedno Mao. Zdaj pa se bodo ti spopadi vsaj začasno verjetno zaostri. Ta politična raztrganost pa spada tudi h kitajski tradiciji. Celih sto let do Mao Tse Tunga je bila Kitajska dejansko razdeljena v območja generalov, ki so se borili med seboj, in to raztrganost države so izkoristili enkrat Rusi, drugič Zahodnjaki, pa spet Japonci, da so zasedali njeno ozemlje. Tako se lahko zgodi tudi zdaj, če bi se sprli in zgrabili med seboj generali z različnimi tolmačenji komunizma oziroma Mao Tse Tungovega nauka.

Vznemirljiv element predstavlja tudi preostanek Stalinovega kulta v vodstvu kitajske partije, kar so pokazale tudi Stalinove slike, razobešene v Pekingu, medtem

ko leži Mao na mrtvaškem odru. Znano je, da obnavlja Stalinov kult tudi sedanje sovjetsko vodstvo, čeprav bolj previdno in počasi. Ta skupna ljubezen do Stalina bi mogla na ideološki gladini zblizati kitajsko in sovjetsko partijo. Proti temu pa govori dejstvo, da so si njuni stvarni politični interesi preveč nasprotni, da bi moglo priti do kakega zares mirnega sožitja in sodelovanja. To bi se moglo zgoditi le v primeru, da ena popusti drugi v važnih političnih stvareh, ki pa se nanašajo, kot znano, tudi na ozemlja. Nikakor ni verjetno, da bi Kitajska zdaj priznala Sovjetski zvezi pravico na vso Srednjo Azijo in tiste delle Sibirijske, ki jih zahteva zase, zlasti ob reki Amur in njenih pritokih. Pač pa se zna zgoditi, da bo postala Sovjetska zveza zdaj, ko ni Mao Tse Tunga agresivnejša nasproti Kitajski, da bi strla njeno upornost. Toda prav to lahko pahne Kitajce v tesnejše zblizanje z Združenimi državami.

Kje je naša podjetnost?

(nadaljevanje s 1. strani)

ki naj bi se zbrali okrog nekega hotelirja, tudi ni še nič in ne kaže, da bo kdaj kaj Manjka idej in tudi podjetnosti ali sposobnosti.

Slovenci tudi nismo znali izkoristiti ne zadružnih oblik, katere je spodbujala deželna uprava. Že leta nimamo pokazati Slovinci na Tržaškem nobenega pravega uspeha, kljub temu, da gospodarske možnosti niso bile vedno tako slabe, kot so zdaj, v času krize. Nešo gospodarsko in organizacijsko čast so reševali le naši obrtniki in do neke mere trgovci. Izvozna in uvozna podjetja pa živijo največ od trgovine z Jugoslavijo, ker je v tem pogledu nekoliko privilegirana. Brez tega bi bili še na slabšem.

Vzroke za to našo gospodarsko neučinkovitost je iskati delno — v največji meri

— v naši splošni pasivnosti, delno pa v pomanjkanju kapitala. Brez kreditov je skoro vsaka gospodarska podjetnost že od začetka obsojena na neuspeh oziroma na to, da ne bo uresničena. Manjka pa tudi strokovni gospodarski organ, ki bi nudil ljudem, ki bi se radi poskusili v podjetništvu, npr. v trgovini, strokovne nasvete. Zlasti začetnik, mlad človek ne ve prave, kako poprijeti in kje začeti. Manjka mu strokovne spodbude. Poleg tega med nami Slovenci ni dovolj — ali pa sploh ni — tiste prijateljske vzajemne pomoči, ki pomaga na noge grškim, judovskim, srbskim, armenskim, pa tudi italijanskim trgovcem in podjetnikom. Skoraj nikoli Slovenec ne bo pomagal Slovincu, da bi se osamosvojil. Med nami ni zaupanja in tudi premalo prijateljstva. To pa je morda sploh glavni in najgloblji vzrok naše gospodarske neučinkovitosti.

Hrvatski teroristi v ameriškem letalu

(Nadaljevanje s 1. strani)

klenjene nazaj v Združene države. Tam jih bodo sodili ne samo zaradi ugrabitve letala — v Združenih državah že to ni šala in se lahko kaznuje tudi s smrtjo — ampak tudi zaradi peklenskega stroja, ki so ga nastavili v neki železniški garderobi v New Yorku, kjer so imeli tudi svojo izjavo in besedilo razglasa, v katerem so na dolgo pojasnili svoje načrte in razložili svojo zahtevo, namreč neodvisnost za Hrvaško. Pri tem je tako s političnega kot s psihološkega, da ne rečemo tudi s človeškega stališča nerazumljivo, zakaj so pritaknili k razglasu peklenski stroj, če so namreč hoteli, da pride razglas v roke policije in častnikarjev, kar je bilo njihov pogoj za vdajo. Hoteli so, da objavi vse besedilo pet velikih ameriških dnevnikov in v to je ameriška vlada tudi privolila, da bi rešila življenje ameriških potnikov in letalcev. Toda pri odstra-

njevanju peklenskega stroja je ta eksploziral in enega policista ubil, nekaj pa jih ranil. Tudi za to lahko dobe teroristi v državi New York smrtno kazen — električni stol.

Proglas hrvaških teroristov so objavili ameriški listi »New York Times«, »Washington Post«, »Chicago Tribune«, »Los Angeles Times« in »International Herald Tribune«.

Jugoslovansko zunanje ministrstvo je dalo navodilo svojemu opravniku poslov v Washingtonu, naj protestira pri ameriškem zunanjem ministrstvu, ker je pustilo objaviti razglas hrvaških teroristov. Seveda pa se Američani izgovarjajo na nevarnost, ki je grozila ameriškim državljanom.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna Graphart. Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Cousteau meni, da bo Sredozemsko morje zamrlo

Znani francoski morski raziskovalec J.Y. Cousteau je še vedno mnenja, da bo v kakih dvajsetih letih, če ne prej, zamrlo vse življenje v Sredozemskem morju. Položaj je že zdaj katastrofalen, pravi, ker se ljudje ne pobrigajo, da bi se nehala okuževanje morskoga okolja. Ko je te dni prejel mednarodno nagrado mesta Cervia za varstvo okolja in ozemlja, je naglasil v intervjuju za nek italijanski dnevnik, da je nujno, da se javnost zave važnosti tega vprašanja in predvsem bi se ga morali zavesti politiki, ki imajo v rokah oblast, da lahko stvari spremenijo. Ali se bodo stvari spremenile s prenehanjem brezbriznega okuževanja, ali pa bo to pomenilo smrt Sredozemskega morja in potem fudi drugih morij in končno tudi človeštva, je dejal. Mnogo dosedanjih napak je še mogoče popraviti. Zlasti pa je treba paziti na atomsko okuževanje. Kakšna napaka na tem področju bi bila lahko usodna in nepopravljiva. Že dozda je zmanjkalo iz atomskih elektrarn po svetu okrog sto ton plutonija. Kam je izginil? Morda v kakšno morje. A dovolj je negaj miligramov tega strašnega elementa za uničenje vseh prebivavcev tako velikega mesta, kot je New York.

Mesta in vasi ne bi smela več spuščati nesnage iz svojih kanalov v reke in po-

TITO BOLAN

Jugoslovanski predsednik Tito se je 8. t.m. podvrigel na Bledu zdravniškemu pregledu in zdravniki so mu ugotovili akutno bolezen na jetrih in so mu odredili več tednov mirovanja. Tito je še pospremil romunskega predsednika Ceausesca, ki je bil ravno na obisku, na poletu do Beograda in imel z njim zaključni pogovor, nato pa je moral odložiti vse druge državniške posle. Odpovedan je bil obisk francoskega predsednika Giscard d'Estainga, ki bi moral biti od 15. do 18. t.m. v Jugoslaviji, kot tudi nekateri drugi obiski.

Poročajo, da se je Tito že bolan vrnil iz Colomba.

Izjava Slovenske skupnosti

Deželni tajnik SSK dr. Drago Stoka, ki je obenem član posebne komisije deželnega sveta za izvajanje osimskih sporazumov, je v izjavi za tisk izrazil zadovoljstvo, da sta Italija in Jugoslavija končno uredili vprašanje meje na področju bivšega Svobodnega tržaškega ozemlja in tako preprečili nadaljnje špekulacije, ki so se dogajale s tem v zvezi predvsem na škodo slovenske narodne skupnosti.

Dejal je nato, da je vladni zakonski osnutek isti, kot ga je izdelala prejšnja vlada, in da žal ne omenja izrecno tematike slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, s čimer Slovenci ne moremo biti zadovoljni.

Zato, je še dejal Stoka, Slovenci, ki prebivamo na celotnem območju dežele Furlanije - Julijske krajine, pričakujemo, da bo-

toke, ki se izlivajo v morje je nadaljeval. Tako imenovano Belo morje in Finski zaliv sta dejansko že skoro brez življenja, isto pa se lahko reče tudi o velikih površinah Črnega morja. Tudi Sredozemlje se zdaj že spreminja v grob — je rekel Cousteau. Smrt se potem naglo širi iz enega morja v drugo. Voda, ki je vir življenja, prinaša zdaj po krivdi ljudi uničenje.

Čudno pa je, kako težko velika večina ljudi in zlasti tudi politiki, tisti, ki so odgo-

(Dalje na 8. strani)

Uganko bosta razrešili črni skrinjici

V petek okrog poldneva se je zgodila v zraku v bližini Zagreba strašna nesreča, ena najhujših v zgodovini civilnega letalstva. Trčili sta chartersko potniško letalo slovenskega letalskega podjetja INEX-ADRIA, ki je peljalo iz Splita nad sto zahodnonemških turistov, ki so končali svoje letovanje v Dalmaciji, nazaj v Köln, in britansko potniško letalo, ki je letelo iz Londona v Istanbul. Letali sta trčili čelno s hitrostjo 900 km vsako in to v višini 10.000 metrov. Obe sta se razleteli in britansko letalo se je še vžgalo. Trupla se komaj dajo irentificirati. S prepoznavanjem bo še veliko dela, vendar že zdaj menijo, da nekaterih ne bo mogoče identificirati. Pri nesreči so se ubile tudi tri slovenske hostese Lidija Ofentavšek, Jelka Žagar in Mojca Sila ter pilota Jože Krumpak, kapitan letala, in kopilot Dušan Ivanuš, ki je sicer pripadal družbi JAT in je le tokrat pomagal pilotirati letalo INEX-ADRIE.

Menijo, da bo mogoče razrešiti uganko, zakaj sta se znašli letali na isti višini in zakaj sta leteli proti isti točki, ko bodo poslušali traka iz njunih črnih skrinjic. Našli so namreč obe skrinjici. Zaprli so štiri u-sluzbence na zagrebškem letališču, ki so bili odgovorni za vodenje letal z zemlje, vendar se zdaj še ne ve, ali gre res za kako njihovo krivdo ali le za priprtje med preiskavo, za vsak primer. Krivdo pilotov obeh

Novice

V Združenih državah se pripravlja javna televizijska diskusija med predsedniškima kandidatom Fordom in Carterjem. Več možnosti za izvolitev dajejo za zdaj Carterju, katerega program je bolj svež in bolj jase, medtem ko temelji Fordov bolj na improviziranju in na »status quo«. Carter hoče voditi — tako obljublja — bolj samozavestno ameriško politiko v svetu.

Ameriški zunanji minister Kissinger potuje po južni Afriki, da bi pregovoril beli vladavini v Južnoafriški republiki in Rodeziji k popuščanju črnskim zahtevam, črne državniške sosednih držav pa k zmernosti. Proti sebi pa ima tudi propagando Sovjetske zveze.

letal strokovnjaki izključujejo, ker ti imajo nalogo opazovati predvsem avtomatske naprave, ne pa predirati z očmi nebo pred sa-

(Dalje na 8. strani)

—o—

Prejeli smo

RESOLUCIJA

Slovenski izobraženci iz zamejstva, zdomstva in matične domovine, zbrani 4. in 5. septembra 1976 na študijskih dneh »Draga '76« na Opčinah pri Trstu, na katerih so razpravljali o obče priznanih vrednotah svobode in demokracije na vseh področjih človekovega delovanja tako na osebni ravni kot v širši družbeni skupnosti,

ugotavljajo,

da sta ti vrednoti tudi v današnjem času še vedno teptani in s tem posredno okrnjene tudi človečanske in priznane pozitivne pravice tako posameznikov kot širših družbenih in narodnih skupnosti. V tem pogledu so posebno prizadeti naši rojaki na Koroškem, ki prav v teh dneh bijejo usoden boj za svoj svoboden obstoj in razvoj, ko se odločno upirajo sklepu avstrijske vlade ob soglasju treh avstrijskih strank o preštevanju kljub jasno izražnemu nasprotovanju celotne slovenske manjšine, ki iz jasnih razlogov odklanja pogojevanje narodnostnih pravic na podlagi preštevavanja pripadnikov narodne manjšine.

Zato udeleženci teh študijskih dni ne morejo mimo tega težkega trenutka, ki ga preživljajo koroški Slovenci in gradiščanski Hrvati, ter odločno

protestirajo

proti krivičnim nameram avstrijskih oblasti, ki zasledujejo njihovo asimilacijo in s tem kršijo 7. člen državne pogodbe.

Medtem ko slovenski izobraženci, zbrani na teh študijskih dneh,

izražajo

koroškim rojakom svojo polno solidarnost, rodnostne skupnosti na Koroškem.

pozivajo

vse odgovorne kroge — posebno še one v matični domovini — da z ustreznimi koraki — tudi s posegni v OZN — preprečijo nameravano raznarodovanje slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

Udeleženci študijskih dni
DRAGA' 1976

IZLET NA KOROŠKO

V soboto 11. in nedeljo 12. t.m., je sek-cija Slovenske skupnosti iz Devina - Nabrežine organizirala izlet na Koroško, da bi se поблиže seznanila s problemi koroških bratov, ki se zaradi napovedanega štetja nahajajo v zelo težki situaciji.

V zgodnjih popoldanskih urah je na avtobus stopilo najprej v Nabrežini, nato še v Devinu precejšnje število izletnikov namenjenih preko potresnega področja v Celovec. Vožnja je bila prijetna, le pred porušenimi kraji smo vsi v avtobusu osupnili, zelo pa smo se začudili nad delavnostjo domačinov, ki so obnovili že celo vrsto hiš, nismo pa si pričakovali, da bo nekaj ur potem nov potresni sunek zopet prese-netil že tako prizadeto prebivavstvo.

Pred sedežem Mohorjeve družbe v Celovcu nas je čakala delegacija Narodnega sveta koroških Slovencev, s katero smo se tudi odpeljali na večerjo v Globasnico. Med večerjo je goste pozdravil podpredsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Ignac Domej, v imenu izletnikov pa je spregovoril občinski svetovalec Antek Terčon, ki je izrekel solidarnost koroškim bratom v tem kočljivem trenutku in obrazložil cilj izleta, ki naj bi ne bil le razvedrilo, ampak tudi priložnost, da se tudi zamejski Slovenci iz Italije seznanijo s problemi manjšine na Koroškem.

Udeleženci so soglasno sprejeli resolucijo, ki pravi: »Predstavniki Slovenske skupnosti iz občine Devin - Nabrežina, zbrani na prijateljskem obisku na Koroškem pri predstavnikih Narodnega sveta koroških Slovencev, smo se поблиže seznanili s problemi slovenske manjšine na Koroškem. Nezaslišano je, da je narodnostna manjšina zatirana v središču Evrope, kar smo ponovno ugotovili na tem obisku. Zato izražamo polno solidarnost koroškim Slovincem v boju za njihove pravice. Še posebno pa protestiramo proti nameravanemu štetju manjšine, ki bo 14. novembra 1976, ki grobo krši osnovne človečanske pravice ter tudi duha ter črko določil 7. členu avstrijske državne pogodbe.«

Naslednjega dne je bil na vrsti ogled Gosposvetskega polja kjer smo položili venec

s trobojnico na knežji prestol. Na kosilo smo se odpeljali v krasno slovensko gostišče Korotan ob Vrbskem jezeru. Med kosilom je delegacija Slovenske skupnosti s predstavnikom Narodnega sveta koroških Slovencev odšla v Sele in položila venec na spomenik podlim partizanom. Domov smo se vračali po Ziljski dolini preko prelaza Monte Croce Carnico. Naši občutki so bili sicer različni, vsi pa smo se čutili še bolj povezani s koroškimi brati predvsem zato, ker nas druži pripadnost istemu narodu, pa čeprav živimo v dveh različnih državah.

Predstavniki slovenske skupnosti so se zahvalili Narodnemu svetu koroških Slovencev za gostoljubni sprejem, posebna zahvala pa velja neutrudnemu tajniku Narodnega sveta koroških Slovencev dipl. pravniku Filipu Waraschu, ki nam je v teh dneh povedal marsikatero zanimivost glede življenja na Koroškem.

Pred slovesom smo povabili Korošce na obisk naših krajev in izrazili željo, da bi se povoljno uredili problemi slovenske manjšine tako v Italiji kot v Avstriji.

—o—

FAŠISTIČNI MAZAČI NA DELU

V torek v popoldanskih urah so dosle še neodkriti mazači prepleskali vežo ter vrata Slovenske skupnosti v ulici Macchiavelli v Trstu, kjer imajo svoje prostore še druge slovenske organizacije, z raznimi fašistično-nacističnimi parolami in žaljivkami na račun Slovencev, predsednika Jugoslavije Tita itd. Ob tej mazaški akciji fašističnih skrajnežev je Slovenska skupnost objavila oster protest, v katerem med drugim zahteva, da pristojne oblasti fašistične mazače čimprej izsledijo in jih eksemplarično kaznujejo. Mazači so med drugim napisali gesla kot »Smrt Slovincem«, »Oborožena revolucija proti Slovincem«, »Nasprotujemo dvojezičnosti«, »Cona B italijanska« itd. Podpisali so se s siglo FO.

Licej »F. Prešeren« v stiski

Slovensko višješolsko središče pri Sv. Ivanu v Trstu na Lonjerski cesti je tik pred začetkom novega šolskega leta v hudi stiski s prostorom in osebjem. Gre za stavbi trgovskega tehničnega zavoda Žiga Zois in liceja France Prešeren, ki obsega praktično dva zavoda, znanstveni licej in klasičnega. Prav glede slednjih je tržaška pokrajinska uprava uvidela potrebo po nadgradnji. Na žalost se postopek že več let vleče. Zdi se, da je zadnja ovira na dolgi birokratski poti odobritev Računskega dvora. Dejstvo pa je, da je na liceju 15 razredov, zavod pa razpolaga le z desetimi učilnicami. Ostale razrede so morali namestiti po pomožnih prostorih, kot so fizikalni in prirodoslovni kabinet in v knjižnico. En razred je celo kar na hodniku. Položaj pa je kritičen tudi na trgovskem zavodu, saj bodo letos imeli 11 razredov. Prezidati bodo morali večjo učilnico v dve manjši. Opozoriti moramo, da so pomožni kabineti v višjih srednjih šolah absolutno nujni za redni potek pouka. Nadaljni problem predstavlja telovadnica, ki je za vse tri zavode nezadostna.

Potrebno bi bilo dozidati vsaj še eno telovadnico, medtem pa bi morala pokrajinska uprava poskrbeti za dogovor s športnim združenjem Bor za uporabo bližnje telovadnice slovenske športne organizacije. Prav tako hud pa je tudi problem pomožnega, upravnega in neučnega osebja. Pomislimo, da sta za 15 razredov nameščeni le dve slugi, od katerih je eden čuvaj celotne stavbe torej tudi tehničnega zavoda. Edina tajnica za oba zavoda skrbi za knjigovodstvo in vse uradniške posle.

—o—

MOČNO NARAŠČANJE OSEBNIH PREHODOV NA MEJNIH BLOKIH

Promet na mejnih prehodih med Italijo in Jugoslavijo v tržaški pokrajini postaja spet rekorden. V sedemdesetih letih je v obe smeri šlo preko meje že več kot 26 milijonov in pol potnikov, v istem obdobju lani jih je bilo manj kot 21 milijonov, pred dvema letoma pa komaj nekaj več od 13 milijonov. Če se bo sedanja težnja nadaljevala, obstaja možnost, da bomo letos dosegli raven iz leta 1973, ko je v letu dni šlo preko meje skoraj 51 milijonov oseb. Rekordno leto je bilo vsekakor leta 1970, ko so zabeležili 67 milijonov 368 tisoč osebni prehodov; leto kasneje jih je bilo 63 milijonov, nato pa 57 milijonov.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom
REPERTOARNA OBVEZNOST IZ PRETEKLE SEZONE — PREDSTAVA VELJAVNA ZA LAN-SKI ABONMA

Georges Feydeau
CHAMPIGNOL ALI VOJAK PO SILI
(voudeville v treh dejanjih)

Režija: MARIO URŠIČ
V petek, 24. septembra ob 20,30 - Abonma red A
premierski
v soboto, 25. septembra ob 20,30 - Abonma red B
prva sobota po premieri
v nedeljo, 26. septembra ob 16. uri - Abonma
red C - prva nedelja po premieri

PREBIT PREDOR

V ponedeljek, 13. t. m. so pod tržaškim mestom v globini kakih petnajst metrov pri ulici D'Annunzio prebili zadnji naravni prekat železniškega obvoznega predora po katerem bodo speljali progo izpod svetilnika pri Barkovljah pa do novega pristanišča. Proga bo služila predvsem tovornemu prometu za kontajnerski promet pa za celotno novo pristanišče, saj morajo še danes tovorni vlaki voziti po tržaškem nabrežju. Računajo na dva tisoč vagonov dnevno. Vendar je dan ko bo stekel prvi vlak pod Trstom še daleč pred nami. Predor bodo morali sedaj še primerno opremiti, za to pa je potrebnih še 17 milijard lir. Do sedaj so za izkop potrošili 26 milijard lir. Dela so se zavlekla celih 17 let. Naleteli so na hude tehnične težave saj so izkop ovirali številni podzemski tokovi, greznice in bližina temeljev stanovanjskih hiš, predvsem pa birokratske ovire, ki znajo biti težje premostljive od naravnih. Gre pa nedvom-

no za veliko in zelo koristno uresničitev. Upajmo, da bo proga res speljana, kot predvidevajo, v prihodnjih treh letih.

—o—

ŽE MANJ KOT TRISTO TISOČ PREBIVALCEV V TRŽAŠKI POKRAJINI

Število stalnega prebivalstva v tržaški pokrajini počasi, vendar vztrajno in brez zastojev pada. Stalnih prebivalcev v tržaški in ostalih petih občinah pokrajine je ob kocu junija bilo že manj kot 300 tisoč. Tržaški matični urad je zabeležil 299 tisoč 468 ljudi s stalnim bivališčem v pokrajini, od teh jih je bilo v tržaški občini 268.705. Ob koncu junija lani je bilo stalnih prebivalcev 301.174. Število je torej padlo za 1.706 oseb, junija 1974 pa je bilo stalnih prebivalcev 301.914.

S TRŽAŠKEGA

NOVI RAVNATELJ GLASBENE ŠOLE GLASBENE MATICE

Po 27 letih uspešnega dela je ravnatelj šole Glasbene matice prof. Gojmir Demšar stopil v pokoj. Prof. Demšar bo z glasbeno šolo še sodeloval kot honorarni profesor za klavir. Novi ravnatelj je prof. Svetko Grgič, ki že skoro 20 let posveča svojo skrb študentom trobil.

Kot vse slovenske kulturne ustanove se tudi Glasbena matica že dolga leta bori za publicizacijo s katero bi se rešila težkih finančnih problemov. Po drugi strani je razveseljivo dejstvo, da se iz leta v leto vpisuje vedno več učencev, kar dokazuje, da je ustanova za našo narodno skupnost potrebna. V zadnjih letih se je vodstvo potrudilo, da se je mreža podružnic razširila na celotno tržaško in goriško pokrajino. Veliko število učencev pa nalaga nalogo po okrepitevi profesorskega zbora zlasti za pouk klavirja in violine.

PREJELI SMO:

ODPRTO VABILO

Draga mladinka!
Dragi mladinec!

V času, ko snujemo nove programe in razmišljamo o razširitvi in pomladitvi ansambla Slovenskega amaterskega gledališča v Trstu v novi sezoni 1976-77, te prav prisrčno in toplo vabimo, da se vključiš v naš kolektiv in nam po svojih sposobnostih in zanimanjih pomagaš pri ohranitvi, popestritvi in še večjem razmahu tega nepoklicnega gledališča naše narodnostne skupnosti v Italiji in enega prereditih kulturnih središč in zbirališč za mlade v mestu samem.

Naše gledališče, ki vstopa letos v svojo šesto sezono, je v vseh teh letih opravilo in opravlja pomembno kulturnoprosvetno nalogo tako v zamejstvu kot onstran meje, s svojimi predstavami pa je prejelo že lepa in laskava priznanja — med zadnjimi »Zlato masko« na Festivalu jugoslovanskih amaterskih gledališč v Trebinju, v Hercegovini. Zaradi obsežnega načrta, ki ga imamo pri realizaciji posameznih predstav v novi sezoni, bomo vsako tvoje sodelovanje pri našem gledališču sprejeli z veseljem, prav tako pa bomo tvoja zanimanja (igranje, izgovarjava, obrtne in tehnične dejavnosti, drugo umetniško in ustvarjalno delo itd.) strokovno usmerjali in vodili.

V ta namen te vabimo na nevezano srečanje pogovor, ki bo v *ponedeljek, 27. septembra 1976 ob 19. uri v Gregorčičevi dvorani, Ul. Geppa 9.* Tam ti bomo posredovali tudi vse potrebne informacije. Medtem pa premisli, odloči se in pridi, s seboj pa pripelji tudi prijatelja ali prijateljico, saj čim več nas bo, tem lepše bo!

P. S.: Vabilo je namenjeno vsem mladim po srcu!

Kolektiv SAG

—o—

Po vseh Sloveniji, pa tudi po drugih jugoslovanskih republikah se nadaljujejo protestni shodi in pošiljanje brzojavk in resolucij zaradi namere avstrijske vlade, da bo »štela« koroške Slovence in tako izvedla nov pritisk nad njimi. Tako šteje volk ovce, ki jih misli požreti — je prikazal neki list v karikaturi.

—o—

V Parizu je umrl 15. t.m. nekdanji jugoslovanski regent princ Pavel, star 85 let.

Končno dvojezičnost tudi v mestu

Pred nedavnim je goriška občinska prava začela nameščati dvojezične krajevne table v slovenskih naseljih okrog mesta, ki spadajo pod goriško občino. Že takoj v začetku pa moramo poudariti, da na tablah ni popolnoma uveljavljena dvojezičnost. Izgledajo namreč takole: na vrhu je napisano italijansko ime kraja (n.pr. Piedimonte), spodaj z enakimi črkami slovensko (Podgora), pod tem pa v manjših črkah »Frazione di Gofizia«, ne pa tudi »Občina Gorica« kakor bi lahko ta dodatek prevedli v slovenščino. Podobne nedoslednosti smo zasledili še pri nekaterih drugih uradnih napisih, ki jih je že prej postavila goriška občina, n.pr. na glavnem trgu pred cerkvijo v Podgori, ki je poimenovan po mučeniku Lojzetu Bratužu in kot v posmeh njegovi žrtvi piše na tabli »Piazza Lojze Bratuž«.

Res je, da pomeni postavitev teh tabel korak naprej in zasluži goriška občina za to priznanje, zlasti še, če pomislimo, kakšne ovire nacionalističnih krogov je moralo premagati vse povojno prizadevanje slovenskih političnih predstavnikov, da so dosegli vsaj nekaj dvojezičnosti tudi v mestu. Vendar je vse to še vse premalo, če te pridobitve primerjamo s tistim, kar so že vse dosegli v isti državi južni Tiroolci. V nedavni oddaji ljubljanske televizije, ki je bila posvečena aktualnemu dogajanju na Koroškem, smo videli tudi izsek iz življenja nemške manjšine v Italiji in smo lahko samo strmeli, kakšno stopnjo dvojezičnosti so v tej deželi uveljavili. Vsi napisi na trgovinah, javnih uradih, kažipotih, krajevnih tablah, na mestnih avtobusih itd., vse je izpisano v italijanščini in nemščini, in to v

enakih črkah. Podobno je tudi na Koroškem, kjer živi italijanska manjšina. Menimo, da bi morale italijanske oblasti tu iskati zgled, kar je tudi v skladu z duhom osimskega sporazuma, ki govori o največji možni zaščiti slovenskega prebivalstva v Italiji.

—o—

NOVICE

Občina Krmin ter dve krajevni skupnosti jugoslovanskega dela Goriških Brd, Dobrovo in Medana, so sklenili pobratenje. Listino o tem so podpisali v soboto, 11. t. m., na svečani seji novogoriške občinske skupščine, ki je bila sklicana v počastitev tamkajšnjega občinskega praznika. Na seji je govoril tudi krminski župan Zar. Naj pripomnimo, da trajajo vezi med Goriškimi Brdi in Krminom že stoletja, saj je bil Krmin do zadnje vojne pravo središče celotnih Brd.

Na Mirenskem Gradu bodo tudi letos obhajali starodavni praznik »kvaternice«, ki je nekoč privabljal ljudi ne samo iz okoliških krajev, iz Vipavske doline in z Gor, ampak tudi iz bližnje Furlanije. Glavna slovesnost bo v nedeljo dopoldne ob 10. uri po jugoslovanskem času; pri slovesni maši bo pel domači cerkveni zbor. Sklep bo ob štirih popoldne (tudi po jugoslovanskem času), med mašo z ljudskim petjem bo običajni govor.

—o—

26. t.m. bo v Globasnici na Koroškem protestni shod koroških Slovencev proti namernemu štetju manjšine. Govorila bosta predstavnik obeh okvirnih koroških slovenskih političnih organizacij Grilc in Zwitter.

Zborovsko tekmovanje v Gorici

Danes, v četrtek, se prične v veliki telovadni dvorani v Gorici petnajsto mednarodno tekmovanje pevskih zborov »C. Seghizzi«. V našem listu smo v zadnjih letih napisali več kritičnih pripomb o tem tekmovanju, opozorili pa smo tudi na škodljivost popolne odsotnosti slovenskih pevskih zborov na zadnjem in predzadnjem tekmovanju. Letos lahko z veseljem ugotovimo, da je slovensko zastopstvo zadovoljivo. Nastopila bosta dva zamejska pevška zbora, moški zbor »Valentin Vodnik« iz Doline pod vodstvom Ignacija Ote in moški zbor »Mirko Filej« iz Gorice pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Iz Slovenije prihajata dva zbora. Komorni zbor iz Nove Gorice, ki ga vodi Štefan Mauri, in moški zbor »Slava Klavara« iz Maribora pod vodstvom Jožeta Gregorca. Na tekmovanju bo izven konkurence nastopil še en slovenski pevski zbor, to je Otroški zbor osnovne šole Trnovo iz Ljubljane. Predvidevamo lahko, da ima možnost za visoko uvrstitev zbor »Slava Klavara« iz Maribora, ki sodi med najboljše moške zборе v Sloveniji, dobro pa se je uveljavil tudi že v tujini. Iz Jugoslavije prihaja še en odlični zbor, »Branko Krsmanovič« iz Beograda, ki je pred meseci z velikim uspehom nastopil v Kulturnem domu v Trstu. Sovenski poslušalci bo-

do letos torej gotovo prišli na svoj račun, pa tudi tekmovanje, na katerem so zadnja leta premočno zmagovali zbori iz vzhodnoevropskih držav, bo nekoliko pridobilo na pestrosti.

Od vseh sodelujočih držav bo seveda številčno najbolje zastopana Italija, tekmovali pa bodo še pevci iz naslednjih držav: Madžarska, Češkoslovaška, Romunija, Bolgarija, Poljska, Španija in Francija. Vsi prijavljeni zbori morajo nastopiti v obeh kategorijah, to je v folklorni in v polifonski. Višek tekmovanja pa bosta gotovo pomenila, tako kot že v preteklih letih, oba zaključna nastopa ob podelitvi nagrad, ko lahko slišimo prve tri najboljše uvrščene mešane, moške in ženske zборе. Vsem nastopajočim zborom želimo mnogo uspeha, zlasti pa še domačim slovenskim, ki naj kar najdostojneje predstavijo slovensko zborovsko ustvarjanje.

—o—

V Gorici se je v nedeljo, 12. t. m., zaključil folklorni festival, ki so ga tudi letos priredili v okviru »goriškega septembra«, pobude, ki vključuje različne kulturne in znanstvene prireditve. Na festivalu sta sodelovali tudi folklorni skupini iz Sovodenj in iz Režije, številne skupine pa tudi iz krajev v Furlaniji, prizadetih od potresa.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Izjava »po Dragi '76« Društva slovenskih izobražencev

Pripravljalni odbor Društva slovenskih izobražencev v Trstu, ki ima na skrbi organizacijo študijskih dni, znanih pod imenom »Draga«, je razposlal 14. t. m. tiskovnim in drugim občilom posebno izjavo z naslovom »Po Dragi '76«, v kateri je rečeno med drugim: »Ob sklepu letošnjih študijskih dni DRAGA 76 na Opčinah smatra pripravljalni odbor Društva slovenskih izobražencev za umestno, da posebej ogovori slovensko kulturno javnost«. Potem opozarja na težave, s katerimi se je morala boriti letošnja DRAGA, ker je morala prvič tvegati svoj študijski načrt in svojo organizacijsko izpeljavo brez svojega ustanovitelja in navdihovavca prof. Jožeta Peterlina. Bila pa je še druga težava — pravi —: nenaklonjena orkestracija določenih občil, ki so skušala DRAGO vnaprej politično diskreditirati kot tribuno slovenske emigracijske desnice, uperjeno proti obstoječi družbeni ureditvi v matični Sloveniji. Dodati je treba še tretjo težavo, ki je bila v zvezi z organizacijsko preselitvijo DRAGE na Opčine.

Pripravljali odbor se je, kot kaže, čutil prizadetega zlasti zaradi napadov na DRAGO v ljubljanskem dnevniku DELO in v tukajšnjem slovenskem dnevniku, zato v izjavi opravičuje in poudarja predvsem kulturni pomen letošnje DRAGE in njeno odmaknjenost od prave politične in ideološke problematike. V izjavi je naglašena »visoka kulturnost ozračja« in to, da je »predlagana tematika zadela v živo sedanjega slovenskega duhovnega trenutka«. »Brez samoveljiča lahko torej beležimo kulturni podvig, ki se je tako s svojo problematiko kakor tudi s svojo odmevnostjo spet pomembno zapisal v naše kulturno dogajanje«, je dalje rečeno v izjavi, ki v nadaljevanju še posebej naglašuje nepolitičnost letošnje DRAGE in da ni bila naperjena proti sedanji ustavni ureditvi SFR Ju-

goslavije in proti njeni ozemeljski nedotakljivosti in celovitosti. Izjava se tudi sklicuje na pluralizem italijanske komunistične partije v sedanjem trenutku in pravi: »Etiketirati letošnjo DRAGO s takšno stalinistično preproščino (izjava misli na članek v tržaškem slovenskem dnevniku), in to v letu 1976, ko pluralizem jemlje ne samo kot taktično, ampak tudi institucionalno izbiro celo Komunistična partija Italije, še več, v istih dneh, ko predsednik RK SZDL Mitja Ribičič v bližnji Lipici vabi h kritičnosti celo matične kulturnike, je početje, kateremu se zdi Društvu slovenskih izobražencev pod čast odgovarjati.

Po tem dejanskem odgovoru pa nadaljuje iz-

java: »Pripravljalni odbor DSI slovesno izjavlja naslednje: vse dokler se DRAGA ne izjavi proti sedanji ustavni ureditvi SFR Jugoslavije in proti njeni ozemeljski nedotakljivosti in celovitosti, je vsaka beseda o kakem *argentinstvu* DRAGE provokacija in laž. Kar pa se tiče idejnega pluralizma DRAGE, spada ta pluralizem v njen neodpovedljivi moralni statut od njenega prvega početka. Predavanja in debatni posegi na letošnji DRAGI bodo objavljeni v našem prihodnjem zborniku — pravi dalje izjava pripravljalnega odbora — tako da si bo lahko vsakdo ustvaril nepopačeno sodbo o resnični vsebini in resničnem tonu letošnjih študijskih dni.

Ko izjava tako zanika namene kake idejne ali celo politične ofenzivnosti DRAGE, posebno še letošnje, in razčisti njena zgolj kulturno-duhovna izhodišča, se zahvaljuje vsem, ki so pomagali k uspehu tega letošnjega kulturnega srečanja in vabi k svidenju v DRAGI '77.

Izjava je očitno namenjena kot odgovor predvsem slovenskemu marksističnemu tisku v matični Sloveniji, ki bo gotovo vzel to pojasnilo prirediteljev dobrohotno na znanje.

Lev Detela:

Srečanje mlajših avstrijskih pisateljev v Globasnici

Med 23. in 30. avgustom so se v Globasnici srečali nekateri mlajši avstrijski pisatelji. Srečanje je priredila umetniška kooperativa Juennagrad, ki ima v hribih nad Globasnico na nekdanji Lužnikovi kmetiji lastne prostore in zemljišča, na katerih se poleti srečujejo mladina in mlajši umetniki iz več evropskih držav, iz Švice, Holandije, Nemčije in Avstrije, posamezniki pa prihajajo celo iz Združenih držav Amerike.

Umetniška kooperativa Juennagrad je novatorsko združenje, ki je letos poleti organiziralo na Lužnikovi kmetiji v hribih nad Globasnico počitniško taborišče Juennagrad, ki je postalo eksperiment posebne vrste. Po zamisli organizatorjev taborjenja in vodij kooperative dunaj-

skih pisateljev Gerharda Ruissa in J. A. Vyrola, zlasti pa koroškega pisatelja Dela Vedernjaka, je bilo taborjenje organizirano kot *kreativno srečanje mladih ljudi*. Srečanje je imelo ustvarjalni značaj simpozija pod naslovom »V eter — zemlja — les in voda«. Izdali so posebno knjižico v nemščini »Juennagrajsko poletno taborjenje«, ki obsega 60 strani in stane 20 šilingov. V njej piše Del Vedernjak med drugim o problemu svobodne ustvarjalnosti, ki naj združi življenje in življenjski prostor v harmonično celoto. Na taborjenju so se preizkusili v plastičnem ustvarjanju sredi narave. Pokrajino so dojeli kot novo arhitektonsko možnost, razmišljali so o makrobiotiki in jogi, o dihanju in govorjenju, ukvarjali so se s filmom, modeliranjem, sekanjem dreves, z jahanjem, z gledališčem, z akcijami in happeningi, v katerih je narava pod Peco in pri Sv. Hemi, kjer se tudi nahaja antično nahajališče Juenna, zaživel na svojevrsten način. Kraj v gorah, tamkajšnje kmetije, posestva, so zelo samotni. Večina družin jih je zapustila. Življenje gorskih kmetov je bilo nadvse trdo, mesto je obetalo lažje življenje. Zato je tudi tu zasluga umetniške kooperative, da je oživila že skoraj mrtvo okolico in ji dala novo perspektivo. Važno je tudi, da so se mnogi mlajši ljudje iz različnih evropskih dežel v Globasnici prvič srečali s problemom avstrijskega slovenstva, oziroma dvojezičnosti. Tudi to jim bo koristilo na nadaljnji življenjski poti.

Kot zaključek letošnjega poletnega taborjenja je umetniška kooperativa priredila v Globasnici konec avgusta pisateljsko srečanje, na katerem so razmišljali o nekaterih značilnostih sodobnega pisateljskega trenutka. Zavzeli so se za demokratizacijo literature in kulture in za novo pojmovanje umetnosti, ki ne sme biti ekskluzivno in edino zveličavno. Znano je namreč, da se umetniška kooperativa Juennagrad, ki je letos maja priredila tudi literarne nastope številnih avstrijskih avtorjev pred dunajsko

(Dalje na 7. strani)

Objave Leva Detela in Milene Merlak v nemščini in angleščini

Z odlomkom avstrijskega zveznega ministra za pouk in umetnost dr. Freda Sinowatza in po sklepu osemčlanskega neodvisnega literarnega razsodišča je pisatelj Lev Detela prejel eno od osmih avstrijskih državnih literarnih štipendij za delovno leto 1976-1977 v znesku 60.000 šilingov. Štipendije prejmejo dobitniki v dvanajstih zneskih po 5.000 šilingov od julija 1976 do junija 1977. Lev Detela jo je prejel kot potrdilo za svoje dosedanje pisateljsko delo — in da mu bo omogočeno dokončati novi daljši prozni tekst.

Poleti je tudi izšla Detelova v nemščini napisana knjiga »LEGENDEN UM DEN VATER« pri avstrijski založbi Edition Roetzer. Knjiga stane 50 šilingov. Izšle so že prve nemške ocene o tej knjigi, ki so vse pozitivne. Hvalijo Detelov moderni način pisanja, a tudi posluš za večplastni nemški literarni izraz, predvsem pa se ukvarjajo z Detelovim razkrojem tradicionalnega očetovstva.

Detelove tekste so začeli tiskati tudi v angleškem kulturnem prostoru. Pesmi je tako v

prevodu Harriette Watts objavila kanadska revija »THE MALAHAT REVIEW« januarja 1976, medtem ko sta Detelove pesmi v prevodu Herberta Kuhnerja objavili reviji »WEBSTER REVIEW« (št. 2, 1976) iz Združenih držav Amerike in literarna knjiga »BROADSIDES AND PRATFALLS«, ki je pred kratkim izšla v Londonu pri založbi Menard Press. V isti knjigi so objavljene tudi tri pesmi Milene Merlak v angleškem prevodu. V kratkem izidejo pesmi Milene Merlak in Leva Detela tudi v avstralski reviji »POETRY AUSTRALIA« in še v drugih publikacijah na angleškem in ameriškem prostoru.

Zanimivo je tudi, da so istočasno izšli avtobiografski in bibliografski zapisi o Levu Detela v angleških leksikonih DICTIONARY OF INTERNATIONAL WHO'S WHO IN POETRY IN MEN OF ACHIEVEMENT (Možje dejanj), ki jih izdaja cambriški Internacionalni biografski center. V leksikonu MEN OF ACHIEVEMENT je natisnjena tudi Detelova slika.

Sodobno kmetijstvo

Priprave za trgatvev - čiščenje sodov

Le v dobri vinski posodi lahko hranimo mošt ali vino zdravo. Nepravilno spravljen sod dobi duh po praznini ali celo plesnobi. Tudi nov sod ni primeren za takojšnjo uporabo, saj izluži čreslovino in vino dobi zato trpek priokus. Zatorej je važno, da pred trgatvijo poskrbimo za čisto vinsko posodo in to od sodov, brent, kadi do preš, mlinov in cevi, ki pridejo v dotik z grozdem, moštom ali vinom.

Sod, ki je imel bolno vino

Sode, ki so vsebovali bolno vino, tako ki je dišalo po kislu ali ki je potemnelo na zraku ali zvođenelo zaradi vinskega cveta, ozdravimo temeljito z vročo vodno paro, ki smo jo vanjo napeljali po cevi iz parnega kotla. Vroča para najbolj zanesljivo uniči očetne bakterije sodov, ki so vsebovali skisano vino. Take sode ozdravimo tudi s sodo in žvepleno kislino. Vedeti moramo, da je les porozen in da so se bakterije vanj zajedle. V vreli vodi raztopimo sodo karbonato di sodio (300 gr na 10 litrov vode) in napolnimo sod do ene tretjine. Sod zapremo, večkrat obračamo in po 2-3 dneh izpraznimo. Nato nalijemo v sod čisto vodo in ji dodamo žvepleno kislino (acido solforico) in sicer 300 gr na 10 litrov vode. Pono vimo postopek kot pri sodi. Končno, po nekaj dneh, sod operemo z obilo vode.

Plesnivi sodi

Plesnivi sodi, ki zaudarjajo po plesni, lahko vsebujejo plesni različnih barv in torej stopenj okuženosti. Sivo belkasto plesen, ki se razvije v sodih, ki smo jih hranili v vlažnih prostorih, z lahkoto odstranimo. Take sode očistimo z 10 odst. vročo sodo. Pri tem sod temeljito odrgnemo s krtačo. Končno sod dobro izplahnemo s čisto vodo. Sod z rumenkasto zeleno ali celo črno plesnijo je treba očistiti temeljito, ker se je plesen zajedla globoko v les. Najbolje je ostrugati plast lesa v notranjosti sode ali pa doge od znotraj ožgemo, tako da pokvarjena plast lesa karbonizira. Plast oglja nato ostrgamo in les pripravimo kot novega.

Plesniv sod lahko očistimo tudi s kalijevim permanganatom. Na 10 litrov vode damo 5 gr kalijevega permanganata in malo žveplene kisline. Sod nato dobro operemo in žveplamo.

Duh po gnilobi

Če ima sod duh po gnilobi, mu zamenjamo gnile doge. V kolikor se gniloba pojavlja na površini, lahko les ostrugamo, sicer sod izločimo.

Presušeni sodi

Presušeni sodi, ki so ležali v presuhenem prostoru, imajo duh po suhem lesu, kate rega se vino zlahka navzame. Takemu sodu najprej nategnemo obroče, ker verjetno pušča, nato ga napolnimo z vodo in dodamo pušča, nato ga napolnimo z vodo in dodamo 2-3 odst. metabisulfita. Ko se les nabrekne, ga očistimo podobno kot plesnive sode in sicer z 10 odst. vročo sodo. Sod operemo in nato še enkrat razkužimo, tokrat z žvepleno kislino (5-7 odst.). Zatam sod večkrat operemo z obilo vode.

Vinski kamen

Vinski kamen, če ga je malo, ni nevaren. Drugače, če se ga je nabralo dosti. Vina v takih sodih rada postanejo sluzava, grenka ali pa kislja. Vina v takih sodih tudi ponovno vrejejo. Kamen odstranimo z drobnimi udarci po steni sode ali z verigo, ki ima oglate členke. Sod nato operemo z vročo vodo.

Razbarvanje sodov

Če hočemo uporabiti sod od rdečega vina za belo vino, ga pomijemo z vročo vodo, ki smo ji dodali sode (2 kg na 10 litrov vode) ali živega apna. Sod zapremo in vrtimo, da se dobro očisti, nakar ga pustimo stati nekaj ur. Zatam speremo sod s 3-odstotno raztopino žveplene kisline. Sod splakujemo s čisto vodo.

Ravnanje z novim sodom

Nov sod najprej napolnimo z mrzlo vodo in pustimo, da se les dobro namoči. Vodo izlijemo in nato sod izparimo. Lahko se poslužimo tudi žganjarskega kotla. Gornja odprtina mora biti pri tem na dnu. Izparjen sod izplaknemo nekajkrat s hladno vodo in nato še enkrat operemo z 2 odst. vročo sodo, izplaknemo z mrzlo vodo, nato še z raztopino žveplene kisline (100 gr na 100 l vode). Po nekaj dneh sod temeljito izplaknemo. Dobro je nato sod sprati z zakuhanim vinom, da se vsaj malo navzame vinskega duha, nakar sod izplaknemo še enkrat. V novem sodu je priporočljivo držati za enkrat samo mošt, ki ga je treba po vrenju pretočiti v star ovinjen sod, da ne bi

vino dobilo okusa po pustobi. V začetku je sod primeren le za krajše shranjanje drugega vina, za kak mesec. Šele nato bo sod vsaj za silo sposoben za daljše držanje vina. Z žvepleno kislino ravnajmo previdno, saj ožge z lahkoto vse, usnje ali obleko, da ne govorimo o koži, na kateri povzroči več ali manj hude opekline. Kadar jo mešamo z vodo, takrat vedno vlivamo kislino v vodo in ne narobe!

—o—

SREČANJE MLAJŠIH AVSTRIJSKIH PISATELJEV V GLOBASNICI

(nadaljevanje s 6. strani)

mestno hišo, zavzema za odprtje umetnosti in vsega ustvarjalnega v najširše plasti prebivalstva.

To zavzemanje za nove načine literarnega delovanja je še podčrtalo poleg referatov in diskusij v globasniški gostilni Ane Smrečnik branje številnih mlajših literatov v celovski galeriji Hildebrand, a tudi v drugih celovških kulturnih prostorih, na primer v »Cine clubu«, ki se nahaja v Volkskinu, v kletni galeriji kulturnega urada mesta Celovca, na arkadnem dvorišču restavracije Zlata gos in drugod. Christian Hintze je skupaj z Gerhardom Ruissom priredil literarno branje na cesti, medtem ko so se diskusij o problemih literature in o situaciji sodobnih avstrijskih avtorjev udeležili med drugim pisatelji Manfred Chobot, Otto Grabner, Wolfgang Hemel in drugi z Dunaja, a tudi slovenska dunajska rojaka Milena Merlak in Lev Detela. 9. septembra bodo udeleženci literarnega srečanja v Globasnici razpravljali v dunajskem kulturnem centru Alte Schmiede-Stara Kovačnica o možnostih in morebitnih rezultatih takega literarnega srečanja. Prireditelji so se že odločili, da bodo naslednje leto priredili novo literarno srečanje v Globasnici — na prenovljen in intenzivnejši način.

NOVA "PANNONIA"

V Tržaški in v Katoliški knjigarni v Gorici je na razpolago nova številka avstrijske revije »Pannonia«, ki izhaja v Železnem (Eisenstadt) na Gradiščanskem (Burgenland). Revija je zasnovana mednarodno in nosi podnaslov: obzorNIK za medevropsko sodelovanje. Izhaja v nemščini.

NOVA ŠTEVILKA MLADJA

Izšla je nova, 23. številka koroške revije »Mladje«, v kateri sodelujejo Florjan Lipuš, Jožica Čertov, Marjan Nachtigall, Janko Messner, Valentin Polanšek, Harald Irnberger, Milena Merlak, Jože Blajs, Jani Oswald, Erich Hackl, Anton Staudinger, Horst Ogris, predstavljena pa je z reprodukcijami grafik slikarke Inge Vavra.

Skoro vsi spisi slovensko-koroških avtorjev so razvneto in ideološko polemični, kar daje številki še poseben pečat. Zaskrbljivo je dejstvo, da se ustavljajo slovenski koroški pisci skoro le pri ideološki problematiki in tonejo v svetobolju in samopomilovanju, ne prodrejo pa v širšo družbeno in življenjsko problematiko in predvsem ne najdejo poti v pripovedništvo. V gozdu ideoloških dreves ne odkrijejo človeka v specifičnem koroškem okolju. Pogosto omenjanje stranišča v raznih spisih pač ne more veljati za specifično koroško okolje.

Razveseljivo je, da uredništvo vedno posveča posebno pozornost tudi slovenskemu kulturnemu ustvarjanju. Tokrat prinaša pod književnim razdelkom nemške prevode slovenskih koroških pesnikov (Polanšek, Kokot, Januš, Prunč, Smole in Anita Hudl. Prevod je oskrbel Peter Kersche, iz Mixnitza na Zgornjem Štajerskem, ki je končal slavistiko in germanistiko v Gradcu. Kersche veliko prevaja zlasti iz slovenščine in hrvaščine oz. srbsčine v nemščino. Prejšnje leto je prejel od koroške deželne vlade delovno štipendijo za književnost.

Drugi prispevki so posvečeni Vojvodini, prireditvi Alka v Sinju v Dalmaciji, obisku sovjetskih dramatikov na Dunaju idr. Močno je zastopana madžarska kultura (glavni urednik Sebestyen je sam madžarskega porekla). Nadalje cel niz prispevkov o novih kulturnih središčih na Gradiščanskem. Slovenski pisatelj v Avstriji Lev Detela prispeva obravnavo o pisatelju Bohuslavu Kokoschka (bratu znanega grafika). V sestavku o preporodu manjšin je poročilo o mladinski skupini FUEV (evropske zveze manjšin), ki je zasedala v Železnem.

»Pannonia« je ena najbolj resnih kulturnih pobud na polju spoznavanja med sosedi, kar smo jih zabeležili v zadnjih letih. Izhaja že četrto leto v odlični grafični opremi in je gotovo vredna, da se z njo seznanjamo tudi naša kulturna javnost, vsi tisti, ki obvladajo nemščino.

Če je še Prešeren imel težave z bralci («Kdor jih bere, vsak drugače pesmi moje sodi.»), kako bi jih neki ne poznala rubrika, urejevana od navadnih zemljanov? Zadnja, ki je letela na naš rovaš, je, da so priobčene partije predolge za začetnika (in njemu je v prvi vrsti namenjena rubrika; stari mački imajo že tako doma šahovsko knjižnico). Naši uvodi, gostobesedni in baročni, so začuda dobili odvezo.

Da ne bomo ožigosani kot asocijalni tipi brez poslušanja za bazo, jeklamo na znanje pripombo mlačnega gorečnega. Predlagamo pa kompromis: če se že mi potrudimo in krčimo, klestimo, skubimo, naj bi se tudi on potrudil in potegnil iz zaprašena predala šahovnico, nanjo razpostavil figure, se zamislil in preigral tistih deset potez, ali kolikor jih je dovoljenih. Za začetek bi se lahko omejil na kurzivno tiskano notacijo in s tem preskočil komentar, pozneje bi tudi tega vključil v razmišljanje, nato bi dodal svoj lastni komentar, se spet pozneje pritožil, da je naš prekratek, nato spet... itd. itd.

Sedaj pa od skrušenega kesanja naravnost k stvari! Ena od značilnosti, ki ločuje visoko kvalificiranega velemejstra od nas, uboge raje, je učinkovitost, kar pomeni ne samo zmagati, ampak zmagati na najhitrejši, najpreprostejši, najneposrednejši način. Za praktičen zgled naj nam služi zaključek partije Parma — Ramirez (Malaga 1963):

BELI: Kh1, Dd2, Tf3, Tg3, Sc3, Lh5, a2, c2, f5, g2, h2

ČRNI: Kh8, Da5, Tc8, Tf8, Lg7, a6, d5, e6, f6, f7, h6.

V poziciji, kjer bi marsikdo od nas zamudil tudi 20 potez za zmago, če bi se mu ta celo ne izmuznila, je naš velemejster prisilil nasprotnika k vdaji v 5 potezah. Tako je igral:

1. Tg7+!

Zrtev kvalitete zato, da odstrani zadnjega branilca razbite črne rokade. Črni mora trdnjavo vzeti, saj grozi mat z 2. Dh6.

1... Kg7., 2. Tg3+ Kh7

Tudi ta poteza je izsiljena, sicer je mat.

3. Lg6+!

Če črni vzame: 3... fg6., sledi 4. Tg6: in neizogibno 5. Dh6: mat. Zato: izogibno 5. Dh6: mat. Zato:

3... Kg7, 4. Lh7+! (zelo lep odkriti šah!)

4... Kh7., 5. Th3 Črni se vda. Nič ga ne more rešiti mata na h6.

Za kaj je vse šlo pri 3. in 4. potezi belega z lovcem? Za odstranitev nepotrebne, zadevajoče se figure, a obakrat je do tega prišlo s šahom, torej brez izgube tempa, kar pomeni brez nasprotnikovih protišans.

—o—

Slovenska teniška igralka Mima Jaušev, stara komaj 20 let, si je delila 3. in 4. mesto na teniškem prvenstvu Združenih držav. Premagala je vse nasprotnice, med njimi najmočnejšo Evropejko Angležinjo Virginijo Wade. Premagala jo je v polfinalu le najmočnejša igralka sveta Chris Ewert.

—o—

Slovenska slikarka Bara Remec je priredila v Buenos Airesu razstavo svojih keramik in risb.

UGRABLJENO DEKLETCE V OBLASTI DIVJAKA

V britanski Kolumbiji, najzahodnejši kanadski deželi, se je zgodil zdaj podoben primer kot pred časom v Italiji, le da se je bolj srečno zaključil. Kot znano, je pred leti neki kriminallec ponoči ugrabil nedoraslo deklico iz stričeve hiše, kjer je stanovala, in jo odvedel v svojo koč, kjer jo je držal dolge mesece ujeto v podzemeljskem brlogu, kjer se je končno zadušila zaradi pomanjkanja zraka. Slučajno jo je našla policija komaj en dan po njeni smrti. Podobno se je zgodilo zdaj blizu kraja Port Moody v Britanski Kolumbiji. Na poti v šolo je izginila Abby Drever, ki je komaj dopolnila dvanajst let. Zaman je bilo vse iskanje, deklice niso več našli. Tako je minilo šest mesecev.

Zdaj pa jo je policija slučajno odkrila v majhni celici izkopani v steno globokega vodnjaka. Tam jo je imel priklenjeno 43-letni moški, Alexander Hay, kateremu bi ne bil nihče presodil kaj takega. Veljal je za ljubitelja otrok in je rad povabil kakšnega v svoj avto, kadar so šle v šolo ali iz šole. Ko je 10. marca zjutraj izginila Abby Drever, je policija zaslišala tudi njega, vendar se je zdel možakar popolnoma nesumljiv. Niti dekličina mati ni ničesar zasumila, čeprav se je večkrat sukal po njihovi hiši. Zadeva je prišla na dan čisto slučajno, kajti ženska, s katero je Hay živel, je nekega dne poklicala policijo, v strahu, da je možakar morda napravil samomor, ker je nekam izginil. Policisti so vse preiskali, a Haya niso našli.

Kmalu nato pa jih je ženska spet poklicala in jim vsa razburjena povedala, da se boji, da leži Hay v nekaj metrov globokem izsušenem vodnjaku v kleti. Zdelo se ji je, da ga je opazila tam spodaj. Ko pa so se policisti približali vodnjaku, so že zagledali Haya, ki je po lestvi lezel iz njega. Njegovo obnašanje se jim je zdelo sumljivo in tako se je spustil eden v vodnjak in odkril v steni na dnu majhna vrata v celico, kjer je bila ujeta mala Abby, seveda priklenjena z verigo. Surovina jo je tudi spolno izkoriščal. Deklica je shujšala v šestih mesecih deset kilogramov in je tehtala, ko so jo potegnili ven, samo 30 kilogramov. Ves čas pa je ostala pogumna in zdravniki menijo, da duševno ni prizadeta, ker si je ohranila trdno zaupanje v Boga in v rešitev, kar je zapisala tudi na košček papirja, ki so ga našli v celici; pač pa jih skrbi njeno telesno stanje. Še vedno skoro ne more verjeti, da je konec strašnega ujetništva. Možakarja so seveda zaprli in se bo moral zagovarjati na sodišču za celo vrsto hudih obtožb.

—o—

COUSTEAU MENI, DA BO SREDOZEMSKO MORJE ZAMRLO

(Nadaljevanje s 3. strani)

vorni za dejavnost javnih uprav, dojemajo to preprosto resnico in se še vedno delajo, kakor da je vse govorenje, vsa svarila o okuženju okolja in o nevarnostih, ki izhajajo iz tega, samo pravno čvakanje čudakov in časnikarjev.

Potni listi izmišljene afriške države

Prej ali slej se je moralo zgoditi. Nove države rastejo iz tal kot gobe po dežju, seveda le v Afriki in Aziji, kajti pravica do lastne države, ki je danes priznana vsaki še tako zanikrni deželi na afriški ali azijski celini in še tko majhnemu in nepomembnemu otočju, še davno ni priznana številnim starim in kulturnim narodom, od Bretoncev do Ukrajincev in Estoncev. V Afriki pa je nastalo v kratkem času nad 40 novih držav in skoro vse so si nadele razna eksotična imena, ki si jih je le težko zapomniti. Kako naj kak carinik ve, kaj je država in kaj ni, kaj je izmišljeno in kaj zaresno? Pričakovati je bilo, da bodo to goljufi, ki vse izvrtajo, izkoristili. In res se je našla v Grčiji tolpa, ki je dala natisniti potne liste izmišljene afriške države z imenom Antigua. Ležala naj bi nekje v srednji Afriki, njeni državljani se baje imenujejo Antižani, glavno mesto pa Antuguana. Uradni jezik v njej je baje nekaka mešanica francoščine in angleščine, sodeč po napisih v potnih listih. Ti izgledajo kot pravi potni listi, z grbom, z besedilom v francoščini in v dozdavnem domačem jeziku in z vsem drugim. Tak potni list je stal približno milijon lir.

Ker je veliko ljudi, ki ne morejo do pravega potnega lista, bodisi da niso državljani nobene države, bodisi, da jim ga oblasti njihove države nočejo izdati iz kakih političnih vzrokov ali ker so osumljeni kakega nezakonitega dejanja in teče proti njim sodna preiskava, je bilo po teh pot-

nih listih v Grčiji veliko povpraševanje. Policija računa, da so zaslužili trije Grki, ki so prišli na to idejo, v dveh letih na stotine milijonov lir. Največ so kupovali take ponarejene potne liste ali bolje rečeno «pristne» potne liste izmišljene države Grki sami, namreč tisti, ki so jih izkoriščali za to, da so kot tuji turisti uživali razne olajšave, npr. da so lahko uvažali avte brez carine, uvažali in izvažali tujo valuto, se izognili plačevanju davkov in uživali — to velja seveda za lastnike ladij — olajšave glede plačevanja pristojbin. Registracija ladij pod zastavo takoimenovane Antigue je veljala isto kot registracija pod panamsko zastavo. Pod imenom Antigue in z njenim potnim listom so uspevale tudi razne izvozne kupčije, uspešno so delovali — a seveda v drugačnem smislu — njeni častni konzulati in namišljena veleposlaništva. Celotno v Italiji obstajata baje dva konzulata te neobstoječe države.

—o—

UGANKO BOSTA RAZREŠILI ČRNI SKRINJICI

(Nadaljevanje s 3. strani)

bo, tembolj ker je že vse prepozno, kadar lahko z očmi opazijo nevarnost, saj se dve letali, ki imata hitrost vsako po 900 km, bližata drugo drugemu s skupno hitrostjo 1800 km na uro, to je 30 km na minuto ali 500 m na sekundo. Nekateri pa mislijo, da je znašala skupna hitrost celo 900 m na sekundo. To pa ne dopušča, da bi se še kaj ukrenilo, kadar zagledata pilota nevarnost